

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קמן

ע"ה א מ"י פ"ח מהלכות
אבל הלכה ו:
ע"ה ב ג מ"י פ"ח מהל'
י"ט הלכה ח סמנ
לאוזן ע"ה טו"ע א"ח ס"י
מקומו טע"ף י"ז:
ע"ה ד מ"י ע"ה הלכה ד:
ע"ה ה מ"י ע"ה הלכה ח
טו"ע ע"ה ח:
ע"ה ו מ"י פ"ח מהלכות
הלכה טו פ"ח מהלכות
י"ט הלכה טו סמנ
לאוזן ע"ה טו"ע ע"ה טע"ף
ט:
ז מ"י פ"ח מהלכות י"ט
הלכה טו פ"ח מהלכות
אישות הלכה יד סמנ לאוזן
שם טו"ע ע"ה ס"י מקומו
טע"ף א ז טו"ע א"ח ע"ה
ס"י טד טע"ף ו:
ח מ"י פ"ח מהלכות
י"ט הלכה כ טו"ע ע"ה
שם א"ח טע"ף ה:
ט י מ"י פ"ח מהל'
י"ט הלכה ה טור
ט"ע שם ס"י מקומו טע"ף
ה:
פ"ג כ מ"י ע"ה פ"ח הלכה
י"ט טו"ע ע"ה טע"ף ז:
פ"ד ל מ"י ע"ה פ"ח הלכה
טו פ"ח מהל' אישות
הלכה יד טו"ע א"ח ע"ה ס"י
טז טע"ף ז:

רבינו חננאל

[מתני'] אין חופרין כוכין
וקברות במועד. פי'
להקבר בהן לאחר הרגל.
תניא, הן הן כוכין הן הן
קברות, אלא שהוכיחין
בחפירה והקברות בבנין.
ומחנכין את הכוכין. כיצד
מתכין אותן, אמר רב
יהודה אם היה ארוך
מקצרו, במתניתא תנא
מארין ומרחיבין. ועושין
נברכת במועד. מאי
נברכת, גוהא ובר גוהא.
פי' [מתני'] ונדיין דפרק
את יחפור'. ירושלמי
נברכת זה בקיע [בל שווא
הושב נקרא בקיע]. ועושין
ארוך עם המת בחצר. פי'
שאר יעשו הארוך בחזן
יאמרו כל העם מותר
לעשות במועד. שאני
יודעין שמת לו מת.
כדתיא עושין כל צרכי
המת גזוזין וערו ומכבסין
את כסותו ועושין לו ארון
מסרין המנוסרין מערב
יום טוב. רבן שמעון בן
גמליאל אומר אף מביא
עצים [ומסרין] בצינעא
[לתוך] [בתוך] ביתו.
ירושלמי לא שנו אלא
בארם שאינו מפורסם,
כלומר אינו אדם חשוב,
אבל אם הוא אדם חשוב
עושין לו ארון אפילו
[בשווק]. כד דמך ר' חנניה,
חברין דרבנן עבדו ליה
ארון בשוק. והכל מריים
שלא יקון ארזים, ודכוותה
לא יחצוב לו אבנים, ואם
היו חצובות פלוגתא דר'
[יהודה] ורבנן. מתני' אין
נושאין נשים במועד כו'.
מאי טעמא, אמר ר' חנניה
מפני שמערבין שמחת
הרגל בשמחת אשתו. רב
אמר משום שנאמר
ושמחת בחגך ולא
באשתך. עולא אמר מפני
הטורח. ר' יצחק נפחא
אומר משום ביטול פריה
ורביה, שאם אתה מתיר
להכניסו במועד אף
מעבירה הוא בכל השנה
כולה שלא יבטל
ממלאכתו ומכניסה ברגל
ונמצא מבטל כל אותה
שנה. ומוחביבין, כל אלו
שאמרו, כגון בחולות אלמנות כו', אסורות לישא במועד.

דקא עבד בחנם. ונראה להלכה כרז באיסורי^(א) ואפילו לשמואל
י"ל דלא אסורי אלא ע"י ספדנא אבל הוא עצמו שרי יותר
מתאפק מנערו על ידי זעקה וישמח לאחר זמן: **אין חופרין כוכין**
וקברות במועד. פי' בקונטרס לזרוך מתים הוא עושה אפילו כשאין
כריך עתה כדמנן צהמוכר פירות
(ב"ב דף ק:). המוכר מקום לחצירו
לעשות לו קבר עושה רחצה של
מערה אבל לזרוך המת שמת כבר
מותר אפילו צו"ט שני למיגז ליה
גלימא ולמיגז ליה אסא כדאמר בפ"ק
דביצה (דף ו. ו. וס) כ"ש חול המועד
ואע"פ שיש לחלק דחול המועד
לאורייתא וזו"ט שני דרבנן כמו יו"ט
שני דעגרת וזו"ט שני דשביעי של
פסח ושמיני עצרת אין נראה דכל
יוס שני קאמר צביטה ועוד כל ענין
מלאכה חמיר טפי י"ט שני מחול
צחופר מחיים כן פ"ח אבל לאחר
מיתה שרי והא דמנינן כוכין וקברות
אפילו בלא מת וארון דוקא עם
המת שמת כשחופר הוא רגיל לחפור
צבית והוי הכירא דלריך למת נראה
לי והא דלא שרי הכא לר' יהודה
אלא מנסרים המנוסרים מערב יו"ט
והתם שרי למיגז ליה גלימא ואסא
שמת נסרים יכולים למצוא מנוסרים
הרבה אבל גלימא ואסא לא ימצא
עשויים או שמת צנסרית נסרים יש
קול ופירסום גדול וי"מ דאין חופרין
מיידי אפילו לאחר מיתה דומיא
דמנחמין דמשמע לאחר מיתה דמפרש
צגמ' שאס היה ארון מקצרו ומחיים
אין רגילות לשמות כי אינו יודע מי
ישים בו ויש לפרש שמועה לזורכו
או לזרוך אחר וכמו שפירש שהיו
עושין והא דשרינן בפ"ק דביצה
(דף ו. ו. וס) למיגז ליה גלימא ואסא
היינו דוקא כדפרישית שלא ימצא
גלימא ואסא עשוי מערב יו"ט אבל
כוכין וקברות ימצא הרבה שהיו
רגילים לחפור מחיים ומתאי עוממא
יכול להיות מותר בזמן הזה לפי שאין
עושין כוכין וקברות מחיים:

ועושין נברכת במועד. תימה
וחלמאי כריך צמועד
והלא אין מכבסין צמועד וי"ל לזרוך
כל אותם שהתירו חכמים לכנס
לקמן צפרק צמחא (דף יג: וי"מ
לרחוק את המת ותכריכין:
וארון עם המת בחצר. אמרינן
צירושלמי אמר רבי מנא

לפי שאין המם משתכה מן הלז שלשים יום. כלומר כיון דמת אין
משתכה מן הלז שלשים יום אס מספידו פחות משלשים יום לפני
הרגל אחי למיספד צרגל דעדיון לא שכחו: **דעבד צחנס.** מ"ד
משום מעות שזימן לרגל כיון דספדן עבד צחנס שפיר דמי ומ"ד

לפי שאין המת משתכה מן הלז שלשים יום צחנס נמי אסור:
מתני' אין חופרין כוכין וקברות.
לזרוך מתים שדרכן לחפור כוכין
וקברות לזמן לזרוך מתים שימותו
דטירחא יתירא הוא: **מחנין.**
מפרש צגמ': **נצרכה.** צריכה של
כוכסין ולית ציה טירחא כולי האי:
וארון עם המם צחנר. שהמת שם
מותר לעשות ארון ולנסר הנסרים
מתחילה לזרוך הארון ולעשותו כולו
אבל לא צחנר אחרת שלא יאמרו
מלאכה אחרת היא: ר' יהודה אוסר.
להציא עצים ולעשותן נסרים לזרוך
הארון א"כ היו מנוסרים צמתילה
קודם י"ט: **גמ' גיהא ובר גיהא.**
(ב) צריכה גדולה שעושין צחנר שיכנס
בו כל השופכים צקיע צר גיהא
צריכה קטנה שעושין סמוך לגדולה
כדי שיכנסו המים היולאין מן
הגדולה לקטנה שהיא מליאה ונכנסין
לקטנה: **וארון עם המם צחנר.**
כלומר כשמת צחנר (שפיר דמי)
דמוכחא מילתא ללזרוך המת עבדא
מזי למיעבד ארון וצחומה חנר:
מנסרין המנוסרין. יש עמו נסרין
מתוקנין מערב המועד דטורח גדול
לעשות צמועד: **מתני' מפני**
ששמה היא לו. מפרש צגמ':
מחזיר גרוסא. דלינה שמחה כל כך:
ועושה אשה פכשיטין. הני תכשיטין
דקא מפרש צגמ': לא ספור. צקיד
מפני שניוויל הוא אלא עכשיו צמועד
שהיא תסוד צקיד ומנוערת:
ומסרגין את המטות. צגמ' מפרש:
גמ' מאי הוי. וכי שמחה אסורה
ציו"ט: **דאין מערבין שמה צמחה.**
כלומר צעיקן דלישמח צמחת מועד
לחודיה: **מפני הטורח.** ליטרא לזרוך
נישואין וטירחא צמועד אסור: **משום**
ציטול פריה ורביה. דאי שרי נשואין
ציו"ט אין אדם נושא אשה כל השנה
כולה אלא ממתין עד המועד שיהא
עושה סעודה אחת למועד ולנשואין:
מוותרין

ביטול פריה ורביה מיתבי כל אלו שאמרו אסורין לישא במועד
מוותרין

הא דאמר צמת שאינו מפורסם אבל צמת שמפורסם עושין לו ארון אפילו צשוק כהדא דרבי חנינא צצרייהו דרבנן דמך צחול המועד
עבדי ליה ארון צשוקא ונראה דלדין שיש קהלות מועטין חצבינן להו מפורסם לכולהו מתים: **גיהא ובר גיהא.** פי' ר"ח מחמנן
ונדיין דפרק לא יחפור (ב"ב דף ק: וי). ולימא דהתם תנן מרחיקין את הנצרכת שלשה טפחים וקאמרינן צגמ' לא שנו אלא מן החמנן אבל
מן הנדיין ארבע אמות וצמוספתא^(א) תני מרחיקין את הנצרכת ואת הצקיעה שלשה טפחים: **ומנסרין בצנעא.** ואסור צפרהסאי ויש
ליתן טעם דלא דמי להיחא (צפת דף קמו:). דכל שאסרו חכמים משום מרלית העין כו' ודמי טפי להיחא דפ' אע"פ (כמוצות ט. וס) צינור
שעלו צו קסקסים כו': **אבל מחזיר גרושתו.** צירושלמי הדא דתימא מהנישואין פירוש גרשה אחר נישואין והחזיר אבל לא מן האיסורין:
לפי שאין מערבין שמחה בשמחה. גזירת הכתוב כדדריש לקמן מקרא דשלמה וצירושלמי דריש מדכתיב מלא צבוע זאת ועטם נראה
קלת דכמו שאין עושין מלות חצילות^(א) דצעיקן שיהא לבו פנוי למצוה אחת ולא יפנה עצמו הימנה וכן שמחה צשמחה יהיה לבו פנוי
צשמחה: **בחגך ולא באשתך.** עיקר דרשה הוא ולא אסמכתא כדאמרינן פ"ק דחגיגה (ד' ח: וס) ורב אשי האי צחגך מאי דריש
ציה: **מפני הטורח.** ומתניתין הכי פי' מפני ששמחה היא לו וטורח צה יותר מדאי: **מפני ביטול פריה ורביה.** ומתני' ה"פ
מפני ששמחה היא לו ומשהה אותה בצרון עד הרגל שיהא שמח או שיהיה פנוי והא דקמני אבל מחזיר גרושתו שאין שמחה לו ולא שייך
עירוב (ב) צשמחה ולא מניח שמחת הרגל וגם אין טורח צה וגם ציטול פריה ורביה אין כחן שהיה לו אשה כבר וסתמא דמילתא יש לו צנים
וגם אין רגיל לשהות דצר זה עד הרגל וקטועת צרות מילה מותר לעשות צחול המועד דליכא שמחה כדאמרינן פ' קמא דכמוצות (ד' ח:).
דלא מצרכין צשמחה צמעונו משום דאית ליה צערא לניוקא אי נמי כיון שזמנו קצוע אין לבטל זה מפני זה אבל סעודת פדיון הבן כריך
עיון אס מותר לעשות צמועד ואין לומר הא זמנה קצוע תינח צזמנה שלא צזמנה היאך יהא מותר ונראה לי דקיימא לן כרז אשי דדריש
צחגיגה צפ"ק (ד' ח: וס) צחגך ולא צאשתך ואינו אסור לערב צשמחה ועי"ל דלא חשיצי שמחה צשמחה כי אס סעודת נישואין לצד:
אציעי

(א) וצרכות מת: ע"ש.
(ב) ומוספתא פ"א.
(ג) [נלקמן יח: ד] [נלקמן יג:
פסחים טז: ח] (ד) תמינה ח:
(ה) [נלקמן ט: ג] (ו) [נלקמן יג:
ח] [דלילא צכירות מט: ח]
(ז) [דב"ב פ"א, ח] (ח) וצרכות
מט.

1. ושמחת בחגך אתה
ובקר ובהר ועבדך
ואמרת יהי והגר
והיתום וקאלמנה אשר
בשעריך: דברים טו יד

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה גיהא ובר
גיהא נברכת צריכה גדולה
שעושין כו' היולאין מן
הגדולה כשהיא מליאה כו'
כל"ל וצית לקטנה ממך:
(ב) תוס' ד"ה מפני ציטול
כו' ולא שייך עירוב שמחה
צשמחה ולא:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה בחגך כו' עיקר
דרשתי כו' ועיי כמוצות
דף מז ע"א מוס' ד"ה
דמסר:

מוסף רש"י
ההדיוט. שאינו אומן ככך
(פסחים ח:).